

De smederij aan de Hoofdstraat in Warffum. Foto Ron Caspers

Het ijzeren hart van Ron Caspers

Het vuur brandt er eigenlijk altijd, misschien wel al sinds 1865. In dat jaar werd de smederij aan de Hoofdstraat in Warffum gebouwd. De inrichting veranderde in de loop der tijd maar weinig. De enige ‘moderne’ machines die in het oog springen zijn een negentiende-eeuwse veerhamer en een luchthamer uit 1940, afkomstig uit de Junkers vliegtuigfabriek in het Duitse Aschersleben. Verder zijn de wanden gevuld met gereedschappen, vooral hamers en tangen in verschillende variëteiten.

Voorbeelden van brandmerken voor paarden, van boerderijen in de omgeving, zijn enkele generaties geleden in de houten deur gekrast.

De vetkolen zorgen niet voor het enige vuur dat hier brandt. Smid Ron Caspers (1960) vertelt met een gloedvolle passie over zijn werk. Al meer dan dertig jaar is hij werkzaam als smid, metaalrestaurator en beeldhouwer. ‘Ambachtshandelaar’ vat de veelheid aan kwalificaties wel aardig samen.

Oefenen, oefenen, oefenen

Voor de Stadger van origine leek eerst een loopbaan in het onderwijs weggelegd. ‘In 1984 kwam ik van de pedagogische academie’, vertelt Caspers, ‘maar in die tijd lagen de banen in het onderwijs niet voor het opscheppen.’ Hij ging daarom in de leer bij zijn schoonvader die koperslager was.

‘In Nederland bestond nog geen opleiding voor kunstsmid, ook niet voor restauratie. Ik leerde het vak door aan het werk te gaan en te oefenen, oefenen en oefenen...’

Zelf leidt hij inmiddels ook op. Vier dagen in de week is het druk op de smidse. Vijf mensen lopen er rond: een freelancer, leerlingen en jongens in een begeleidingstraject. ‘Na een uurtje kan ik meestal wel al zien of iemand het in zich heeft om smid te worden. Je moet in staat zijn om altijd de gulden snede in het oog te houden, anders wordt het helemaal niets.’ De vijfde werkdag houdt Caspers voor zichzelf om alleen en in alle rust te kunnen werken aan wat hem dan voor handen komt. ‘Dat heb ik zo besloten op m’n vijftigste’.

Herstel

Een groot deel van de werkzaamheden van Caspers bestaat uit restauratie. Enkele projecten die hij recent uitvoerde voor de Stichting Oude Groninger Kerken zijn onder meer de restauratie van de kroonluchters in de kerk van Niezyl en het herstel van het familiegrafhek bij de kerk van Toornwerd.

Het onderhanden werk dat in de smederij ligt en staat, laat de diversiteit van de werkzaamheden zien: van het maken van verfijnde rozetjes voor een Jugendstilhekwerk of messing beslag voor een Groninger pulpitrüm tot het opnieuw vergulden van de windhaan van de Pelstergasthuiskerk. Een hekwerk leidt tot de verzuchting ‘Soms heb je meer werk van het ongedaan maken van een slechte restauratie uit het verleden dan van het herstellen zelf.’

Wat de huidige restauratiepraktijk betreft, moet hem toch iets van het hart: ‘Tussen praktijk en theorie is een grote kloof ontstaan. Vanuit de theorie wordt bijvoorbeeld soms gekozen voor de restauratie van metaal met epoxy, terwijl smeden zich eeuwenlang hebben bekwaamd in goed herstel. Aan de kant van de theoretici is er te weinig kennis over wat in de praktijk mogelijk is.’

Hart

Zelf heeft Caspers overduidelijk hart voor materialen, de geschiedenis van voorwerpen en voor het vakmanschap uit het verleden. Van verschillende klussen worden daarom – overgebleven – delen op de werkplaats bewaard. ‘Dit komt uit het Pepergasthuis en was ooit onderdeel van de stadsmuur’. Op het stuk ijzer, een deel van een muuranker, prijkt een Zweedse kroon. ‘Ja, ik heb iets met merktekens en leg die ook altijd vast.’ Uit een trommeltje komen muntjes tevoorschijn, aangetroffen in een vermolmd offerblok, een kogel die zich tijdens de bevrijdingsdagen in het hek van de Sint-Jozefkerk boorde en een op het eerste gezicht onbeduidend schroefje. Dat blijkt afkomstig uit het barokke hek van het Sichtermanhuis aan de Ossenmarkt in Groningen. ‘Qua smeedtechniek, vorm en uitvoering is dat het meest ingewikkelde hek dat ik ooit heb gezien. Toen het hier binnenkwam, heb ik er eerst uren naar gekeken. De smid moet er indertijd meer dan een jaar aan hebben gewerkt.’

Zelf legt Caspers ook eergevoel in zijn werk, al zijn het ogenschijnlijk kleine zaken. Aan de kerksleutels van Adorp die recent aan de basisschool werden gegeven in het kader van het project Sleutelbewaarders, zat eerst een eenvoudige kettingschakel. ‘Dat kan toch niet, dat kan toch niet’, verzuchtte Caspers. Hij maakte er een ijzeren hart van.

De kerksleutels van Adorp, gemaakt voor het project Sleutelbewaarders. Foto Ron Caspers

Foto Bo Scheeringa

